

Titulació	Tipus	Curs
Antropologia Social i Cultural	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Marc Pares Franzì

Correu electrònic: marc.pares@uab.cat

Equip docent

Deisiane Delfino Dos Santos

Carlos Alberto Haas Fournel

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Aquesta assignatura s'imparteix al primer Curs del grau en Antropologia Social i Cultural. L'assignatura constitueix una introducció als principals temes de la geografia humana i amb una atenció preferent als aspectes més significatius de la realitat contemporània com la crisi socioecològica i als debats entorn de la superació d'aquesta.

L'objectiu principal de l'assignatura és proporcionar una comprensió sistèmica i crítica de la complexitat del món i de les interconnexions entre els diferents processos a les escales global i local. A més, donar a conèixer i comprendre els factors que han engendrat la crisi socioecològica global a través d'una exploració de les relacions entre les dinàmiques polítiques, econòmiques, socials i ambientals utilitzant eines teòriques, metodològiques i empíriques de les ciències socials, en especial, de la geografia.

Els objectius d'aprenentatge són:

- Comprendre els principals elements que articulen l'organització territorial de les societats humanes a escala global i els processos que la transformen.
- Dominar els conceptes més importants utilitzats en geografia humana i als debats actuals sobre la transformació del món i la crisi socioecològica.

- Saber establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa i també, amb altres assignatures.
- Conèixer eines de la geografia aplicades a l'anàlisi de l'espai, dels territoris i de la seva transformació.
- Prendre consciència de la importància dels aspectes formals del llenguatge acadèmic: fonts de recerca, tractament i anàlisi de textos, aplicació d'eines de recerca qualitativa, desenvolupament d'un treball acadèmic teòric-empíric, etc.

Finalment, remarcar que l'espai aula on es desenvoluparà la docència és un espai segur i confortable per l'aprenentatge i el debat i lliure de violències masclistes.

Resultats d'aprenentatge

1. CM02 (Competència) Aplicar els coneixements teòrics de les disciplines afins a l'estudi de problemes locals i globals, incorporant la perspectiva de gènere.
2. KM01 (Coneixement) Identificar els fonaments teòrics de les disciplines afins a l'antropologia i establir-ne les relacions.
3. KM03 (Coneixement) Informar sobre temes antropològics a públics generals o especialitzats, amb l'ús de tecnologies informació i de la comunicació.
4. KM04 (Coneixement) Identificar les interaccions dels processos locals i globals estudiats per les disciplines afins.
5. SM01 (Habilitat) Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant des de les ciències afins, tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
6. SM03 (Habilitat) Relacionar els elements i factors que intervenen en la interpretació de contextos locals i globals estudiat per les disciplines afins.
7. SM04 (Habilitat) Fer servir adequadament el llenguatge bàsic de les ciències afins tan en l'expressió oral com en l'escrita.

Continguts

BLOC I - COMPRENDRE EL MÓN

1. *La geografia política i els desafiaments del món actual*
Anàlisi del món com un sistema geopolític complex, en constant transformació. Identificació d'actors, conflictes i formes d'organització territorial.
2. *Una mirada geogràfica a l'economia global*
Estudi dels fluxos econòmics globals i les desigualtats territorials generades pel capitalisme globalitzat.
3. *El procés d'urbanització i les seves conseqüències*
Comprensió dels patrons d'urbanització al món, les dinàmiques rurals-urbanes i els reptes de les megaciutats.
4. *Població, desigualtats socials i mobilitat humana*
Anàlisi dels principals processos demogràfics i de les desigualtats socials en l'àmbit global i local.

BLOC II - ENTENDRE LA CRISI SOCIOECOLÒGICA

1. *La geografia social i cultural com a eina d'anàlisi*
Aproximació a les relacions entre territori, identitats culturals i dinàmiques socials.

2. *Globalització i homogeneïtzació cultural*

Impactes culturals de la globalització i resistències locals. La pèrdua de diversitat cultural.

3. *L'Antropocè i la crisi socioecològica global*

Introducció al concepte d'Antropocè i anàlisi de la crisi ecològica derivada de l'activitat humana.

4. *La cultura tecnocientífica i de consum: límits i impactes*

Reflexió crítica sobre el model de societat de consum i les seves implicacions ambientals, socials i ètiques.

BLOC III - MIRAR CAP AL FUTUR DEL PLANETA I DE LA SOCIETAT

1. *Geografia ambiental i relacions societat-natura*

Estudi dels impactes ambientals del model de desenvolupament actual i de les propostes de reconfiguració territorial sostenible.

2. *Sostenibilitat, ètica i justícia global*

Anàlisi dels valors i principis associats a la sostenibilitat, l'ecologisme i la justícia ambiental i global.

3. *Estratègies i eines per afrontar la crisi socioecològica*

Propostes d'actuació i transformació a diferents escales: global, regional, local i comunitària.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de teoria (TE)	30	1,2	
Pràctiques d'aula (PAUL)	17	0,68	
Tipus: Supervisades			
Realització d'exercicis	20	0,8	
Tutories	5	0,2	
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació	20	0,8	
Estudi personal	35	1,4	
Lectures	20	0,8	

La metodologia està dissenyada combinant la teoria amb la pràctica, i fomentant el desenvolupament de competències crítiques i analítiques en l'alumnat. L'assignatura s'estructura en tres blocs temàtics principals, amb un enfocament interdisciplinari i participatiu, orientat a la coproducció del coneixement mitjançant activitats dirigides, supervisades i autònomes.

1. **Activitats dirigides**

Inclouen:

- Sessions teòriques guiades pel professorat, amb estímul al debat i la participació activa de l'alumnat, utilitzant diversos recursos didàctics (exposicions, debats, seminaris, vídeos, lectures guiades, estudis de cas, etc.). També s'hi realitzen activitats d'aprenentatge periòdiques per afavorir la comprensió i la consolidació dels continguts.
 - Pràctiques d'aula: exercicis desenvolupats de manera col·laborativa i activa a l'aula. Es realitzaran un total de 10 sessions pràctiques. El professorat responsable informará prèviament sobre l'activitat a desenvolupar en cada sessió. Com a resultat d'aquestes pràctiques, l'alumnat haurà d'entregar diferents exercicis aplicats.
1. Activitats supervisades
Inclouen tutories de seguiment i espais per a la resolució de dubtes relacionats amb les tasques assignades o amb qualsevol altre aspecte del procés d'aprenentatge.

2. Activitats autònomes

Són tasques realitzades per l'alumnat de manera individual o col·lectiva, fora de l'aula i sense presència del professorat. Podran incloure la lectura de textos, la preparació de treballs, l'estudi personal o la preparació de presentacions orals.

Totes les tasques autònomes tindran una data límit de lliurament que caldrà respectar. Algunes d'aquestes activitats podran requerir presentacions orals per part de l'alumnat.

El primer dia de classe, el professorat presentarà el programa de l'assignatura, on s'especificaran els continguts detallats, les activitats d'avaluació, les dates de lliurament i les lectures obligatòries corresponents a cada tema.

Important: Respectar l'espai aula on es desenvoluparà la docència com un espai segur i confortable per a l'aprenentatge i el debat, i mantenir-lo lliure de violències masclistes.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens	30%	3	0,12	CM02, KM01, SM01, SM04
Lliuraments de les sessions de teoria	15%	0	0	CM02, KM01, SM01
Pràctiques d'aula (PAUL)	25%	0	0	CM02, KM04, SM01, SM03, SM04
Treball de curs	30%	0	0	CM02, KM01, KM03, KM04, SM01, SM03, SM04

S'utilitzarà el sistema d'avaluació continuada per mesurar el progrés i la comprensió dels continguts per part de l'alumnat al llarg del curs, mitjançant la realització d'activitats diverses, tant individuals com en grup: treballs escrits, presentacions, participació en debats i seminaris, activitats pràctiques i proves escrites. A més del coneixement teòric, també es valoraran la capacitat d'anàlisi crítica, el treball col·laboratiu i l'aplicació pràctica dels conceptes treballats.

L'avaluació de l'assignatura es basa en el lliurament de les activitats següents:

- Dues proves parcials: 30% de la nota final.
- Activitats d'aprenentatge vinculades a les sessions teòriques: 15%. Inclouen exercicis de fixació i comprensió dels continguts, realitzats durant les sessions de teoria, no recuperables i només disponibles a l'aula.
- Exercicis pràctics derivats de les sessions de pràctiques: 25%.
- Treball de Curs (TC): 30%. Pot ser individual o en grup. El treball s'haurà de desenvolupar de manera regular i tutoritzada, demostrant capacitat per cercar informació, ordenar-la, sintetitzar-la i analitzar-la. Les orientacions es proporcionaran el primer dia de classe.

Criteris generals:

- La nota final s'obtindrà a partir de la mitjana ponderada de les quatre activitats, però per superar l'assignatura cal:
 - Haver presentat totes les activitats d'avaluació.
 - Haver obtingut una qualificació mínima (de 5 sobre 10) a les dues proves parcials, els exercicis pràctics i el treball de curs.
- Cal respectar les dates de lliurament establertes pel professorat.
- Només s'acceptaran lliuraments a través del campus virtual. No s'admetran lliuraments per correu electrònic.
- Els treballs hauran de presentar-se amb un format formalment correcte, incloent-hi la citació adequada de totes les fonts utilitzades.
- En el moment de cada activitat d'avaluació, el professorat informarà (via Moodle) del procediment i de la data prevista per a la revisió de qualificacions.
- Les activitats no lliurades tindran una qualificació de zero (0).

Recuperació:

- S'hi podrà acollir l'alumnat que hagi realitzat com a mínim el 66% de les activitats avaluables.
- Es podran recuperar: les dues proves parcials, els exercicis pràctics i el treball de curs.
- Les activitats d'aprenentatge de teoria no són recuperables.

No evaluable:

- Es considerarà no evaluable l'alumnat que no hagi presentat activitats que representin més del 30% del total de les activitats avaluables.

Avaluació única:

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Plagi o conducta fraudulenta:

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Ús d'intel·ligència artificial (IA):

Ús restringit: Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o les traduccions. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

- Alisa, Giacomo d' et al. (2015) *Decrecimiento. Vocabulario para una nueva era*. Barcelona: Icaria.
- Albet, Abel i Benach, Núria (2012) *Doreen Massey. Un sentido global del lugar*. Barcelona: Icaria - espacios críticos.
- Braidotti, Rosi (2015) *Lo Posthumano*. Barcelona: Gedisa.
- Breton, David Le (2015). Umbral del camino A Breton, David Le Elogio del caminar. Madrid Siruela, p.15 - 24. (original Éloge de la marche, 2000)
- Bonneuil, Cristophie; Fressoz, Jena Bastiste (2017). The shock of the Antropocene. UK: Verso.
- Herrero, Yayo (2023) *Toma de tierra*. Bilbao: Caniche.
- Lorey, Isabell (2016) *Estado de inseguridad. Gobernar la precariedad*. Madrid: Traficantes de sueños.
- Méndez, Ricardo; Molinero, Fernando (1998). *Espacios y sociedades. Introducción a la geografía regional del mundo*. Barcelona: Ariel.
- Méndez, Ricardo (2011). *El nuevo mapa Geopolítico del Mundo*. València: Tirant lo Blanch.
- Moore, Jason W. ¿Antropoceno o Capitaloceno? In book: Anthropocene or Capitalocene? Nature, History and the Crisis of Capitalism (2022).
- Ortiz, Anna (Coord.) (2011) *Visions Geogràfiques del Món*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB, p. 15 - 24.
- Romero, Joan (ed). (2007) *Geografía Humana. Procesos, riesgos e incertidumbres*. Barcelona: Ariel.
- Santos, Milton. Los espacios de la globalización. Anales de geografía de la Universidad Complutense, ISSN 0211-9803, Nº 13, 1993 págs. 69-77
- Shiva, Vandana (2017) *¿Quién alimenta realmente al mundo? El fracaso de la agricultura industrial y la promesa de la agroecología*. Madrid: Capitán Swing.
- Shiva, Vandana (2001) *Biopiratería: el saqueo de la naturaleza y el conocimiento*. Barcelona: Icaria.
- Solana, Miguel [coord.] (2016) *Espacios globales y lugares próximos. Setenta conceptos para entender la organización territorial del capitalismo global*. Barcelona: Icaria.
- Steel, Caroly (2020) *Ciudades hambrientas*. Madrid: Capitán Swing.
- Steffen, Willian; Broadgate, W. Deutsch; Gaffney, O. (2015). The trajectory of the Anthropocene: The Great Acceleration. In The Anthropocene Review. Vol. 2 (1) 81-98.
- Sterling, Sthefen. (2010). Transformative Learning and Sustainability: sketching the conceptual ground. Learning and Teaching in Higher Education, Issue 5, 2010-11.
- Turiel, Antonio (2022) *Sense energia. Breu Guia per al gran descens*. Barcelona: Alfabeto.
- Urry, John (2017). *Offshore. La deslocalización de la riqueza*. Madrid: Capitán Swing. (edició original Offshoring de 2014).
- Vega Cantor, Renan. El Capitaloceno: Crisis civilizatoria, imperialismo ecológico y límites naturales. Bogotá: Editorial Teoría & Praxis , 2019.
- Veiera, Paulo Freire (2007) Ecodesenvolvimento: do conceito à ação. De Estocolmo a Joanesburgo. In: Sachs, I., Rumo à ecossocioeconomia. Teoria e prática do desenvolvimento. São Paulo: Cortez, p. 9-31 (Coletânea organizada por Paulo Freire Vieira).
- Vieira, Paulo Freire (2016) Ecodesenvolvimento: desvelando novas formas de resistência no Antropoceno. In: C.M.M. SOUZA et al. Novos Talentos: processos de educação para o ecodesenvolvimento. Blumenau: NovaLetra, p. 23-63.
- Vivas, Esther (2014) *Elnegocio de la comida. ¿Quién controla nuestra alimentación?* Barcelona: Icaria.

*Durant el curs es complemetarà aquesta bibliografia amb referències per temes concrets.

Programari

Office

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt